

Στέφανος Δάνδολος: my back pages

Συνέντευξη με τον συγγραφέα της «Χορεύτριας του διαβόλου»

02/06/2013 - 12:28 **σχόλια** (1)

✓ 283 ✓ 12 ✓ 0

✓ 0Tumblr ✓ 0Google + ✓ 0Email ✓ Print

Το **γράψιμο** «είναι ένας μεγάλος σιωπηλός μαραθώνιος, τρέχεις μόνος σου χωρίς να μοιράζεσαι τίποτα με κανέναν, κι όσο μακρύτερα βάλεις το τέλος τόσο μεγαλύτερη είναι η λύτρωση, όταν τελειώσεις, τόσο σημαντική η αίσθηση πως έκανες ό,τι καλύτερο μπορούσες». Αυτά δηλώνει ο σπουδαίος λογοτέχνης για τη συγγραφική διαδικασία του τελευταίου του έργου, «η Χορεύτρια του Διαβόλου». Έχει όμως να μας πει και άλλα πολλά. Ο Στέφανος Δάνδολος τα λέει στο SOUL.

Η «Χορεύτρια του Διαβόλου» συνοπτικά: Ιστορικό μυθιστόρημα και κατασκοπικό θρίλερ, το οποίο επιτυγχάνει μια συνάφεια με το σήμερα, την οποία δύσκολα θα υπογράμμιζε ένα βιβλίο γραμμένο για τη σύγχρονη Ελλάδα της κρίσης. Ταυτόχρονα, ο έρωτας, μαζί και με τις οδυνηρές, μαζί και με τις λεπταίσθητες εκδηλώσεις του. Και προπάντων, ατμόσφαιρα. Ένα αφηγηματικό σινεμασκόπ που διατρέχει με κοσμοπολιτισμό το Παρίσι, την Κωνσταντινούπολη, την Αθήνα, τη Νέα Υόρκη, το Βερολίνο, το Εδιμβούργο. Ένα πολυποίκιλτο χρονικό υφάδι που ξεκινά το 1908 για να κεντήσει όλον τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Κατάσκοποι, διπλωμάτες, λογοτέχνες, τεκτονικά τάγματα, οικονομικοί εγκληματίες, μοιραίες γυναίκες, χθόνιες εποχές. Πώς, πότε και γιατί; Ο λόγος στον συγγραφέα.

(photo © Ani Jo)

Εάν ο όγκος του νέου σας βιβλίου εντυπωσιάζει εξαρχής, ακόμη εντυπωσιακότερη είναι η αφηγηματική κλίμακα: διατρέχοντας έξι δεκαετίες και συμπυκνώνοντας κάθε μείζον ιστορικό επεισόδιο του 20ού αιώνα, το μυθιστόρημα καταδεικνύει τη διάβρωση της πολιτικής από την τυχοδιωκτική οικονομία, σκιαγραφώντας το φλέγον παρόν μέσα από το παρελθόν. Τι φιλόδοξη σύλληψη! Ατενίζετε με σιγουριά τον τόμο; Καταθέσατε όλες σας τις δυνάμεις;

Ναι, γιατί η διαδικασία στάθηκε μακρά, χρειάστηκα τρία χρόνια γεμάτα για να στήσω και να χτίσω αυτό το παράξενο μωσαϊκό ουτοπίας του εικοστού αιώνα που συνδυάζει το κατασκοπευτικό μυθιστόρημα και το ερωτικό. Το στοίχημα εξαρχής ήταν δομικό, ήθελα να εκτυλίσσεται στα μάτια του αναγνώστη πότε σαν φιλμ νουάρ και πότε σαν επική ταινία εποχής, οπότε δεν ήταν μόνο το ύφος της αφήγησης που έπρεπε να πατάει στο πνεύμα της κλασικής λογοτεχνίας, ήταν κάθε πραγματολογική λεπτομέρεια ξεχωριστά, κάθε μικρό, ασήμαντο κομμάτι του έργου που όφειλε να είναι αυθεντικό ως προς την εποχή, ώστε να αποπνέει με πειστικότητα το σκότος των κοσμοπολίτικων σαλονιών. Κάποτε ο Ουίλιαμ Φόκνερ είχε πει ότι ο χειρότερος φόβος του συγγραφέα είναι να νιώσει απογοήτευση μόλις δει το κείμενό του δημοσιευμένο, και ο ίδιος φόβος με καθοδηγεί τα τελευταία χρόνια, αυτός είναι και ο λόγος που από τα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας δεν βιάζομαι να εκδώσω, ενώ δουλεύω με τους ίδιους ρυθμούς.

Ανθολογώντας περίφημες λογοτεχνικές φωνές της περιόδου, το βιβλίο καταδεικνύει παράλληλα και τις προσωπικές σας καταβολές, από τον Κόνραντ και τον Τολστόι έως τον Τζον Λε Καρέ και τον Χένρι Τζέιμς, ίσως και τον Σόμερσετ Μομ. Ήταν επιδίωξή σας ένα έργο που γνέφει στους φετιχιστές της ανάγνωσης;

Θίγετε μια πολύ βασική πτυχή του τρόπου με τον οποίο δουλεύω, γιατί δεν υπάρχει βιβλίο μου που να μην τους κλείνει το μάτι. Δεν το κάνω επί τούτου όμως, γίνεται αβίαστα. Μπορεί να έχω βρει τη φωνή μου, αλλά πάντοτε βρίσκομαι υπό την επήρεια συγγραφέων που αγαπώ, νομίζω ότι όλοι το ίδιο κάνουμε υποσυνείδητα ή λιγότερο υποσυνείδητα, ανάλογα με το βιβλίο που γράφουμε. Εδώ φυσικά υπήρχε μια βασική παράμετρος που τόνισα και πρωτύτερα: ότι το ύφος της αφήγησης έπρεπε να πατάει στο πνεύμα της κλασικής λογοτεχνίας, αφού ο αφηγητής μάς μιλάει από το τότε. Επομένως οι αναφορές είναι ίσως πιο ορατές. Άλλους συγγραφείς τους εμφάνισα ως ήρωες –τον Φιτζέραλντ, τον Μαρκ Τουέιν, τον Τσβάιχ, τον Ναμπόκοφ–, άλλους τους παρουσίασα μέσα από συζητήσεις, όπως τον Τολστόι, τον

Κόνραντ, τον Μέλβιλ, τον Κίπλινγκ, τον Ουάιλντ. Και κάποια άλλα στοιχεία τα φίλτραρα στη φωνή του αφηγητή, την ευγένεια του Χένρι Τζέιμς, την αγωνία του Γκράχαμ Γκριν, ακόμα και τη σύνθετη δομή του Λε Καρέ. Ούτως ή άλλως, όμως, νιώθω πιο κοντά στο *comme il faut* πνεύμα της κλασικής μυθιστοριογραφίας παρά σε κάθε άλλο είδος αφήγησης. Και παρότι είμαι οπαδός του μεταμοντερνισμού, με γοητεύουν περισσότερο οι συγγένειες με το κλασικό μυθιστόρημα από ό,τι τα νεωτεριστικά πειράματα κάθε είδους. Ένα μεγάλο κομμάτι του εαυτού μου, ως συγγραφέα, ζει μάλλον στο παρελθόν.

(photo © Ani Jo)

Ποια άλλα υλικά συνθέτουν το βιβλίο; Έχετε αναφέρει το σινεμά του Ντέιβιντ Λιν, για παράδειγμα.

Η εικονογραφική ποίηση του Ντέιβιντ Λιν, έτσι όπως φιλογράφησε τόπους και ανθρώπους, με

διακατείχε πολύ έντονα, ειδικά στις σκηνές της Κωνσταντινούπολης, της Αθήνας και του Αιγαίου. Ήθελα να δώσω ορίζοντα στις εικόνες μου, να πλάσω ένα κείμενο με σινεμασκόπ αισθητική. Ωστόσο, υπάρχουν κι άλλα κρυμμένα υλικά στις σελίδες. Υπάρχουν οι ραφές της Κοκό Σανέλ, τα τραγούδια της Βέρα Λυν, το ελληνικό γαλάζιο της θάλασσας και του ουρανού, το γερμανικό γκριζο του μεσοπολέμου. Και υπάρχει επίσης ο Καραβάτζιο, το αίμα της ζωγραφικής του, αυτό το μεθυστικό κυαρσκούρο της απόγνωσης.

Συγγραφείς, λογοτεχνική παραγωγή και απρόθυμοι αναγνώστες. Μήπως υπέπεσε στην αντίληψή σας η πρόσφατη έρευνα του ΕΚΕΒΙ, σύμφωνα με τα ευρήματα της οποίας, το 40% των Ελλήνων δεν διαβάζουν καθόλου; Ωραίο, δε βρίσκετε;

Δυστυχώς αυτή είναι η Ελλάδα. Η πλειοψηφία έχει βολέψει τον ελεύθερο χρόνο της κάπου ανάμεσα στον καφέ της ημέρας και στην τηλεόραση. Και η κρίση δεν είναι μόνο οικονομική, είναι πρωτίστως πολιτισμική. Αλλά δεν μπορώ παρά να ελπίζω. Το DNA του Έλληνα είναι φτιαγμένο αλλιώς και κάποια στιγμή θα ξυπνήσει από τον λήθαργο.

Μιλώντας για χρεοκοπία και τις συνθήκες που δημιουργεί, σε μια κουβέντα μας μεταπλάσατε το αργεντίνικο αξίωμα «αρκεί να έχουμε βιβλία και ψωμί και όλα θα πάνε καλά», στην ελληνική εκδοχή του «αρκεί να υπάρχει ψωμί και frozen yogurt». Υπάρχει ένα χάσμα αμετροέπειας όμως εδώ. Πώς θα καλυφθεί;

Ειλικρινά δεν ξέρω. Το μόνο που γνωρίζω είναι ότι κλείνουν βιβλιοπωλεία κάθε μέρα και την ίδια στιγμή τα μαγαζιά που πουλάνε frozen yogurt ξεφυτρώνουν σαν ταμανιτάρια. Όλο αυτό συνιστά μια αντίφαση που με τρομάζει. Και υπάρχουν στιγμές που λέω «πάμε να φύγουμε, τίποτα δεν μας κρατάει εδώ», από την άλλη όμως με φρενάρει ένα πείσμα του τύπου «αυτή είναι η χώρα μου, θα προσπαθήσω να το παλέψω». Οφείλεις να είσαι οπλισμένος με περίσσεια υπομονή για να υπομείνεις τα όσα δεν σε εκφράζουν.

(photo © Ani Jo)

Το μυθιστόρημα «η Χορεύτρια του Διαβόλου» κυκλοφορεί σε **τόμο** και **e-book** από τις εκδόσεις Ψυχογιός.

Ο Στέφανος Δάνδολος στο [Facebook](#)

Ο Στέφανος Δάνδολος στο [Twitter](#)

